

Överklagande

Överklagat beslut

Mark- och miljödomstolens dom den 17 oktober 2016 mål nr P 4914-15.

Saken

Detaljplan på fastigheten Horgenäs 1:6, Alvesta kommun.

1. Yrkanden

Kommunen har överklagat domen och yrkat att detaljplanens antagande ska stå fast.

I andra hand yrkar kommunen att detaljplanen med stöd av ÄPBL 13 kap. 8 § ändras så att kvartersmark för småbåtshamn (område v), istället utgör naturmark. Se plankarta bilaga A.

I tredje hand yrkar kommunen att området utanför strandskyddsområdet fastställs. Se plankarta bilaga B och illustration C.

2. Motiv för att detaljplanen ska stå fast

2.1 Bevakningen av statligt intresse sätter en gräns för prövningen

Enskilda överklagar detaljplanen och åberopar bl.a. försämringar av natur och friluftsliv i omgivningarna, dvs. allmänna intressen som sammanfaller med de enskilda intressena.

Kommunen är medveten om principen som har lagts fast i praxis, att enskilda kan åberopa allmänna intressen som sammanfaller med enskilda intressena. Kommunen finner att principen innebär att dels planens direkta påverkan på enskilda ska bedömas, dels den indirekt påverkan genom att

omgivande allmänna intressen förändras så att t.ex. enskildas närmiljö försämras. Om direkt och indirekt påverkan tillsammans utgör oacceptabel försämring för enskilda så kan detaljplanen inte godtas.

Bedömning av påverkan på enskilda och sammanfallande allmänna intressen tas upp i följande avsnitt 2.2. Först ska emellertid uppmärksammas att det för vissa statliga intressen, som strandskydd och riksintresse, finns formell begränsning av vad som får prövas.

Länsstyrelsens inställning till vissa statliga intressen får inte generellt omprövas av domstol på talan av enskild. Länsstyrelsens bedömning utgör statens besked om tillåtlighet i frågorna. Mark- och miljööverdomstolen har klarlagt att i dessa frågor får domstol på talan av enskild pröva endast om länsstyrelsens underlag varit godtagbart, jämte underlag som härefter tillförts, samt om påverkan för berörda blir acceptabel. (Kvarteret Plankan, MÖD 2013:47)

I detta fall har länsstyrelsen uttryckligen och tydligt bedömt påverkan på strandskydd genom att detaljplanen Horgenäs har prövats särskilt med stöd av 12 kap ÄPBL. Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ingripa på statens vägnar, dvs. har godtagit kommunens tillämpning av regler om strandskydd m.m. Frågan är därmed om det ger oacceptabel påverkan på enskilda att ta bort strandskyddet.

Mark- och miljödomstolens upphävande av detaljplanen grundas emellertid inte på bedömning av påverkan på enskildas närmiljö. Istället gör domstolen en omprövning av länsstyrelsens tillämpning av strandskyddsreglerna. Domstolen prövar således vad som utgör LIS-område och om det i övrigt finns särskilda skäl att upphäva strandskyddet på platsen. Kommunen finner att detta utgör en omprövning av länsstyrelsens ställningstagande till det statliga intresset, som inte får göras på talan av enskild. Kommunens slutsats är att mark- och miljödomstolen därigenom har gått utanför den formella begränsningen, prövningsramen, som gäller för enskildas åberopande av allmänna intressen då planer överklagas. Domstolen har inte laga stöd för att upphäva detaljplanen på anförda skäl.

Kommunen noterar att det under flera år har väckts frågor om överprövning av formalia m.m. när det gäller de statliga intressena. Reglerna har emellertid inte ändrats trots återkommande frågor i samband med uppsikt av centrala verk. Kommunens slutsats är att den ovan beskrivna principen om prövningsram fortfarande råder.

När det gäller frågor som ingår i den formella prövningsramen, är kommunens bedömning att länsstyrelsen hade godtagbart underlag för sin bedömning av strandskyddet. Underlag som härefter har tillförts ärendet ger inte anledning att ifrågasätta detta. Kommunens slutsats är att detta slag av omständigheter, som ryms inom prövningsramen för enskilda, inte ger motiv att upphäva detaljplanen. Frågan om påverkan för berörda blir acceptabel utvecklas nedan.

2.2 Påverkan på enskilda direkt och indirekt

Bedömningen om det blir acceptabelt för enskilda, omfattar dels den direkta påverkan som detaljplanen kan orsaka enskilda, dels den indirekta påverkan genom förändring av allmänna intressen som t.ex. natur och friluftsliv i omgivningarna. Det betecknas sammanfallande allmänna intressen, med syftning på att även enskilda har intresse av det som bevaras främst för det allmänna.

Sammanfallande allmänna intressen kan vara dels sådana som bevakas av länsstyrelsen, t.ex. strandskydd och riksintressen, dels andra allmänna intressen. Det innebär att även om strandskyddet inte ska omprövas av domstol, så ska strandområdets betydelse som närmiljö ingå, när påverkan på enskilda bedöms.

I detta fall är kommunens bedömning att detaljplanens direkta påverkan på enskilda inte är av sådan art att det hindrar detaljplanen. Det handlar om förändringar som normalt hänger samman med samhällsutvecklingen och omfattningen är av det slag som godtas. Kommunen har gjort en rimlig avvägning mellan behovet av bostäder och samhällsservice och enskilda intressen i området och påverkan motiverar inte upphävande av detaljplanen.

Detaljplanens påverkan på allmänna intressen beskrivs i ärendet. Omgivningarna inom och utanför strandskyddat område förändras genom planläggningen, men natur och friluftsliv påverkas inte så att enskildas närmiljö blir oacceptabel. Betydande områden kommer fortfarande att vara tillgängliga och ge möjlighet, för både boende och allmänheten, till utevistelse och friluftsliv såväl inom som utanför strandskydd.

Kommunens slutsats är att inte heller den samlade påverkan, då hänsyn tas till sammanfallande enskilda och allmänna intressen, är av sådan art och omfattning att enskilda berörs på oacceptabelt sätt. Det ger inte motiv för att upphäva detaljplanen.

Skulle Mark- och miljööverdomstolen bedöma att det ifrågasatta området för småbåtshamn kan antas ge sådan försämring för enskildas närmiljö att det gör detaljplanen oacceptabel, är kommunen beredd att i andra hand godta att den delen av planområdet ändras till natur. Det är bostäder som är det primära syftet och justeringen förändrar inte förutsättningarna för planen.

Kommunen är medveten om att påverkan på enskilda inte har bedömts i detalj av mark- och miljödomstolen. Principen om instansordning skulle därmed tala för att ärendet återförvisas, för det fall MÖD bedömer att kommunens inställning till prövningsramen är korrekt. Kommunen uppfattar dock att bedömningen av påverkan inte är av sådan komplex art att det är nödvändigt med återförvisning. Till detta kommer att länsstyrelsen uttryckligen har bedömt påverkan.

2.3 Skäl att upphäva strandskydd

Skulle MÖD finna att länsstyrelsens ställningstagande till statliga intressen får omprövas i sin helhet på talan av enskild, är kommunens inställning att strandskyddet har hanterats korrekt. Mark- och miljödomstolen har missbedömt innebörden av aktuella grunden för upphävande av strandskydd. Det har inte varit lagstiftarens avsikt att detaljplanen måste möjliggöra handel eller annan service för landsbygden. Detaljplanen kan medverka till service på landsbygden genom att öka befolkningsunderlaget dvs. möjliggöra ökat boende på landsbygden.

Av processekonomiska skäl bedömer kommunen att dessa omständigheter, såsom ytterligare utredning av förutsättningar för landsbygdsutveckling, inte bör fördjupas i aktuellt skede av processen. För det fall domstolen finner det behövt att närmare pröva dessa omständigheter, ber kommunen att få återkomma med ytterligare underlag.

3. Motiv för prövningstillstånd

Kommunen bedömer att det är av stor vikt för rättstillämpningen att klarlägga om slutsatserna i den så kallade Plankandomen ska ändras, så att länsstyrelsens ställningstagande i granskningen av utpekade statliga intressen ska omprövas på talan av enskild.

Kommunen bedömer att det inte finns laga stöd för att upphäva detaljplanen. Påverkan på enskilda intressen är inte av sådan art och omfattning att detaljplanens prioritering av bostäder och samhällsutveckling inte kan godtas. Det var därför fel att upphäva antagandet.

För det fall domstolen finner att länsstyrelsens ställningstagande till strandskyddet ska omprövas, är kommunens inställning att underinstansen fel bedömt planens betydelse för landsbygdsutveckling. Planen möjliggör befolkningsunderlag som är avgörande för lokal service.

Kristiina Kosunen Eriksson

Bilagor
A Plankarta
B Plankarta
C Illustration